

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Paraphrasis Epistolæ B. Pauli ad Galatas IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

dinesque Ecclesiasticas explodant, mutant, abrogent, suaque, imò pessimi nescio cuius demonis instituta & ordinationes effectas in locum eorum denuo supponant. Cuius tamen aliam non habent rationem, quam suam impissimam superbissimamque temeritatem, puta ne quicquam non reiectum sperumque apud illos maneat Ecclesiasticum, apostolicum, aut orthodoxum, quod vetustatem canonicam redoleat. Dominus noster Iesus Christus nobis in laudem suam & gloriam largiatur, vt prout continuique sumus in oratione feruentes, in eius laudibus assidui, & in peccatorum nostrorum confessione humiles, qui est benedictus in secula, Amen.

DOMINICA IIII. QUADRAGESIMAE, EPISTOLA B. Pauli Apostoli, ad Galatas IIII.

Scriptum est: Quoniam Abraham duos filios habuit, unum de ancilla, & unum de libera. Sed qui de ancilla, secundum carnem natus est: qui autem de libera, per reuersionem, qua sunt per allegoriam dicta. Hac enim sunt duo testamenta: unum quidem in monte Sina, in seruitutem generans quae est Agar. Sina enim mons est in Arabia, qui coniunctus est ei, quae nunc est Hierusalem & seruat cum filiis suis. Illa autem, quae sursum est, Hierusalem, libera est, quae est mater nostra, sicut scriptum est: Latere sterilis, quae non parit, erumpere & clama, quae non parturit: quia multi filii deserta, magis quam eius, quae habet virum. Qui autem fratres secundum Isaac promissionis filii sumus. Sed quomodo tunc si qui secundum carnem natus fuerat, persequatur eum, qui secundum spiritum, & nunc. Sed quid dicit scriptura? Ecce ancillam & filium eius. Non enim haec erit filius ancillae cum filio liberae. Itaque fratres, non sumus ancillae filii, sed liberae: qua libertate Christus nos liberauit.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

NON incongruè hac lectione hodiè vtitur Ecclesia. Siquidem penitentes consolari volens, multos atque penitentiae operibus afflictos, dum alia spiritui iucunda multa diuino admisceat officio, hac epistola quoque suos nititur filios consolari, quod à seruitute peccati & legis ad libertatem filiorum adoptionis sunt transfati. Galatis namque scribens Apostolus legem Mosaicam existimantibus Christiano cuius obseruari necessariam, eos insipientiae coarguit, adstruens Christianos ad obseruantiam legis Mosaicæ, quatenus caeremonialia iudiciali uiae attinet, minime obligari. Itaque ait: Scriptum est in Genesi Abraham duos habuisse filios: Unum de ancilla Agar, quae superioribus annis fuerat Abraham & Sarae uxoris Abraham ancilla. Hanc enim Sara, videns se sterilem dederat marito, vt vel per illam semen reciperet ex marito. Quam tamen absque dubio antequam cognouit Abraham, duxit ante in uxorem. Natus itaque est ex ancilla Agar Abraham filius Ismael. Deinde cum respexisset quoque Sara Dominus sterilitate ablata, ipsa eadem libera ac domina Abraham peperit filium Isaac. Porro, qui de ancilla natus est secundum carnem, id est, natu-

Isaia 54.

Gen. 21.

Gen. 16.

Gen. 21.

Gen. 17.

VI
21

ra si fecunditate matris est natus. Quippe cum Agar esset iuuenis, de sene potuit concipere. Qui verò de libera, id est, de Sara natus est, per repromissionem natus est. Sara enim erat natura sterilis, & modo nihilo secius naturali exsenio iam infœcunda, vnde duo habuit pariendi impedimenta. Veruntamen quod natura non potuit, repromissio fecundauit. Neque enim idem ex Sara natus est Isaac, quia caro potuit, sed quia Deus repromisit. Ergo natus est ex libera Isaac per repromissionem. Quæ per allegoriam & mysticam significationem dicta duo nobis indicant testamenta. Nam vnus Pater Abraham Deus intelligitur. Duo filij, duo sunt populi, Iudæorum scilicet & Christianorum. Duæ matres, duo testamenta, quarum alterum, puta vetus in monte Syna datum per Mosen, & in Agar ancilla significatum, filios generat seruitutis, quia lex Mosaica timore compellit homines duræ ceruicis Iudæos, eos Dei subijciens seruituti. Ne autem perperam alicui videatur, per Agar testamentum vetus significatum dicere, addendum Synam seu Synaimontem esse magnum in finibus Arabiæ, conterminum Iudææ, in quo monte cum terrore, fumo & sonitu buccinæ data est lex, cui coniuncta est loci vicinitate, aut saltem allegoria Hierusalem terrena, quæ nunc est, hoc est, synagoga, quæ seruit cum filiis suis, onus ferens legalium præceptorum. Vtrobique igitur seruitus illa probatur legis. Nam in monte Syna Iudæis imposita est lex, in Hierusalem verò terrena eadem obseruatur & viget. Hierusalem enim terrena, id est, synagoga Iudæorum vsque in præsens seruit sub iugo legis, quia noluit libertatem filiorum, quam nobis Christus attulit, suscipere. Illa autem, quæ sursum est Hierusalem, libera est, cum Sara ancilla affinitatem habens, quæ est mater nostra. Vult itaque Paulus duas esse Hierusalem, quomodo duo sunt testamenta: nempe Hierusalem terrenam, quam nemo non nouit olim inhabitatam à Iudæis, legemque ibi Mosaicam viguisse, & Hierusalem supernam, quæ à seruitute legis libera est, & est mater nostra. Vocatur autem Hierusalem superna, aut quæ sursum est, quia Ecclesia licet in terris adhuc militet, sursum tamen esse dicitur, quia per contemplationem, per spem & charitatem, per conuersationem quoque ad Deum erigitur. Hæc itaque Hierusalem, quæ à seruitute peccati libera est, puta Ecclesia, spontè Deo per charitatem seruans, atque eidem placere cupiens, est mater nostra. Scriptum est enim in Esaiâ Propheta: Latere Ecclesia post Christum futura, nunc quidem vt Sara erat sterilis, quæ tempore prophetarum modo non parit filios in fide. Erumpe præ gaudio & clama, vt prædicatio tua audiatur vsque ad fines terræ, quia plures sunt tui filij, puta Ecclesiæ modo desertæ ex gentibus potissimum colligendi, quam eius, quæ habet virum, id est, synagoga, quæ tempore veteris testamenti sponsum habuit Deum. Hæc itaque synagoga tunc filios generabat in seruitutem legis, in Agar figurata.

Gen. 16.
Gen. 21.
Gen. 17.

Exod. 10.

Ecclesia cur
vocetur Hierusalem
superna.
Esaiâ 54.

Gen. 21.

Verum nos non secundum carnem, sed secundum promissionem Abraham sumus filij ex Sara geniti, habentes typum & figuram in Isaac, iuxta quem filij vocamur promissionis. Sed quomodo tunc, tempore scilicet Abraham, is, qui secundum carnem fuerat natus, puta Ismael, persequebatur eum, qui secundum spiritum & per repromissionem erat natus, puta Isaac, ita & nunc quoque contingit, vt Iudæi ac pseudoapostoli persequantur Ecclesiam ad
EE fedu-

peffima
andem
impj
iectum
thodo
Christi
sumia
rorum

EPL

no de au
ca nem
sunt per
quidem
ia enim
seruit
matris
qua
No
e si pu
um, in
on enim
illa filij

L

peeni
as affi
cio, hat
ti de lo
ne scri
obser
obser
mini
uiffe
& Sara
mar
dubio
e est
Saram
periti
natura

Gene. 21.

seducendos Christianos, atque à libertate gratiæ ad seruitutem legis retrahere moliantur. Sed quid dicit scriptura? *Esse ancillam & filium eius. Non enim heres filius an. ille cum filio erit liber. Non recipiet hæreditatem Israhel cum Isaac.* Quo synagoga relinquenda vel olim figurabatur. Itaque fratres non sumus nos ancillæ, id est, synagoga aut legalis obseruantia filij, sed liberi, hoc est, militantis Ecclesiæ. Qua libertate Christus nos liberauit. Ex ipso enim solo non tam libertatem habemus, quam etiam salutem.

EXEGESIS EVANGELII DOMINI ca IIII. Quadragesima, Ioannes VI.

Dominica
Latere cur
Ecclesia
latitiam suis
sibi proponit.

Expediebat in medio huius quadragesimæ, in qua se affligunt pœnitentes orationibus, ieiunijs, vigilijs, reliquisque castigationibus carnis, eos qui deuotè pœnitentiam obseruant, spiritali consolatione ac perseverantiam roborari. Idcirco mater Ecclesia non ociose hilaritatem hodiè ostendit, lætitiæ sibi vsurpans verba inter canendum officium diuinum. Nam in introitu missæ ad lætandum excitat nos spiritaliter. Dicitur de legit Euangelium de quinque panum miraculo, quibus aliquot hominum millia sunt refecti. Quo subindicaret nobis multo esse piissimum Dominum proniorem ad animarum, quam corporum refectiorem, immutaretque nos ad desiderium, ad spem, expectationemque cælestis gratiæ, qua refecti confortemur ad maiorem extendere nos perfectionem. Dicit itaque Euangelista:

Ioan. 5.

Abijt Iesus trans mare Galilææ, quod est Tyberiadis: & sequebatur eum multitudo magna.

Marc. 6.

Abijisse Iesus dicitur trans mare Galilææ, quia abijt à Iudæa, in qua est Hierusalem, vbi iuxta probaticam piscinam sabbato languidum quendam curauerat. Quod cum Iudæi calumniarentur ipsum propterea persequentes, cessit Iesus eorum furori, & abijt trans mare, id est, magnum quendam lacum Galilææ: quod mare est Tyberiadis à ciuitate Tyberias in lictore, ad honorem Tyberij Cæsaris ædificata, sic appellatum. Fuit autem tunc illa ratio quoque vt recederet de Iudæa, puta vt discipuli sui post laborem paululum paularent. Sicut enim Marcus scribit: Erant qui ibant & redibant, nec spatium habebant manducandi. Idcirco Christus dixit illis: *Venite sequimini in desertum locum, & quiescite pusillum.* Transit nihilominus de loco in locum Iesus, secundum Theophylum, vt homines ciuitatis vniuscuiusque reddat audiores sollicitioresque ad audiendum Dei verbum. Et sequebatur eum multitudo magna, non minus quinque millibus virorum. Capta enim fuit tanta multitudo venustate gratiosissimi vultus Christi, morum elegantia, dulcedine verborum, & miraculorum eius gloria, quare non poterant ab eo diuidi. Tanta autem erat affectio deuotiorque hominum ad Christum, vt Marco teste, vbi cognouissent Iesum transiturum, de ciuitatibus accurrentes properarent, atque præuenirent sæpè discipulos.

Marc. 6.

Subijt ergo in montem Iesus, & ibi sedebat cum discipulis suis. Erat autem proximum Pascha, dies festus Iudæorum.

Subij.